

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

**Академічна доброчесність
– це моральний кодекс та
етичні правила
цивілізованого наукового
та освітнього
співтовариства.**

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Закон України «Про Освіту». Стаття 42. Академічна доброчесність

сукупність етичних принципів та визначених правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Статтею 42 Закону України «Про освіту» визначено єдині для всіх рівнів освіти види порушень академічної доброчесності (академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання); особливості дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними і науковими працівниками та здобувачами освіти; види академічної відповідальності науково-педагогічних і наукових працівників та здобувачів освіти; права осіб, стосовно яких порушено питання про порушення ними академічної доброчесності тощо.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Поняття «академічної доброчесності» включає в себе :

- запобігання шахрайству, фальшуванню та плагіату;
- підтримку академічних стандартів;
- чесність і ретельність у дослідженнях.

Інформацію, щодо [Проекту сприяння академіної доброчесності в Україні \(SAIUP\)](#) розміщена на сайті НТБ ВНТУ за посиланням

- [Головна](#) » [На допомогу науковцю](#) » Академічна доброчесність
- <http://lib.vntu.edu.ua/pages/427.html>

Закордонний досвід академічної доброчесності

СЛОВАЧЧИНА

У 2010 році Міносвіти зобов'язало усі ВНЗ використовувати національний центральний репозиторій тез і дисертацій (NCRTD) та національну систему перевірки на плагіат.

ЧЕХІЯ

50% чеських ВНЗ отримали фінансування від Міносвіти на боротьбу з плагіатом в рамках кампанії "Плагіат".

ГРУЗІЯ

Міносвіти домовилось про створення єдиної бази для перевірки всіх грузинських наукових робіт.

МАКЕДОНІЯ

З 2011 року Міністр освіти повідомив про те, що ведеться розробка власного сервісу для перевірки на плагіат.

ЧОРНОГОРІЯ

МБРР виділив 12 млн євро на потреби вищої освіти, частина коштів пішла на пошук і впровадження програми перевірки на плагіат на державному рівні.

КИТАЙ

Міносвіти вимагає, щоб усі ВНЗ були обладнані програмним забезпеченням для перевірки на плагіат докторських та магістерських робіт.

ІНДІЯ

Усі університети, підключені до Бібліотечно-інфорційного центру Індії, можуть користуватися програмою перевірки на плагіат за рахунок держави.

ЧИЛІ

Фонд розвитку науки і технологій при Міносвіти виділив кошти на створення системи перевірки на плагіат.

ЕКВАДОР

У 2015 році держава зобов'язала всі державні ВНЗ використовувати систему перевірки на плагіат.

ПАКИСТАН

У 2007 році Комісія з вищої освіти почала закуповувати програми для перевірки наукових робіт на плагіат. Ними вже користуються понад 60% ВНЗ.

Особливості європейської академічної культури

Студенти, які навчалися за кордоном, зазначають наступні особливості:

- Систематичність та сумлінність виконання домашніх завдань, підготовки до семінарських занять, самонавчання.
- Списування є неприйнятною практикою. Студенти не мають можливості і бажання списувати. Відсутня практика колективної підготовки шпаргалок, бо кожне завдання потребує індивідуального підходу, завдання не повторюються із року в рік та вимагають вміння застосувати знання до конкретних практичних ситуацій.
- Чітка орієнтація на формування висококваліфікованого фахівця та отримання гарного місця роботи, яка поширюється ще зі середньої школи. З метою цього, надаються такі завдання, які можна застосувати на практиці, що формує розуміння корисності одержуваного знання.
- У європейських реаліях викладачі добре готуються до занять, формують завдання, які спонукають до роздумів та практичного застосування отриманої інформації, цікаво ведуть лекції.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

- **академічний плагіат** — оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- **самоплагіат** — оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- **фабрикація** — свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- **списування** — виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- **обман** — надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- **хабарництво** — надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- **необ'єктивне оцінювання** — свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- Надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

БАЗОВІ ПОНЯТТЯ

Автор — фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір.

Твір — загальний термін для позначення результату творчої діяльності людини у науковій, літературній і художній сферах, який представлений на паперових носіях та в електронному вигляді, у тому числі в мережі Інтернет.

Цитата — порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

ПЛАГІАТ: БАЗОВІ ПОНЯТТЯ

- **ПЛАГІАТ** у перекладі з грецької означає «крадіжка», що звісно розкриває лише частково суть цього явища. На перший погляд, плагіат не здається настільки серйозною проблемою, аж доки він не починає стосуватися нас безпосередньо. У академічному середовищі довгий час сором'язливо робили вигляд, що не помічають цю проблему, або вважали її не настільки серйозною. Тепер, у контексті академічної доброчесності, більшість провідних вищих навчальних закладів прискіпливіше ставляться до рівня свого престижу і вбачають одним із найважливіших завдань боротьбу з плагіатом.

ПЛАГІАТ: БАЗОВІ ПОНЯТТЯ

- **ПЛАГІАТ** — оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору (ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права»); привласнення авторства на чужий твір або на чуже відкриття, винахід чи раціоналізаторську пропозицію, а також використання у своїх працях чужого твору без посилання на автора
- **Плагіат академічний** — навмисне відтворення викладачем, докторантом, аспірантом або студентом у науковій публікації в паперовій або електронній формі чужого твору, опублікованого на паперовому або офіційно оприлюдненого на електронному носії, повністю або частково, під своїм іменем без посилання на автора.
- Мета академічного плагіату (плагіату наукового твору) — виправдання витрачених бюджетних коштів або коштів замовника шляхом привласнення результатів чужої інтелектуальної праці.

БАЗОВІ ПОНЯТТЯ

- Дублювання досліджень — офіційно не підтверджена домовленість між щонайменше двома особами, наслідком якої є виконання однакових, або майже однакових робіт.
- Фальсифікація — фрагменти роботи, наприклад, статистичні показники, були вигадані або невірно вказані як результат власної роботи.

БАЗОВІ ПОНЯТТЯ

- **Реплікація** — коли особа подає майже однакову роботу декілька разів для підняття власного академічного рейтингу.
- **Рерайт** — це «переказ» чужого тексту своїми словами з точним збереженням сенсу оригіналу.
- **Компіляція** — навмисне компонування з декількох текстів одного, з наданням плагіатованому матеріалу нового, не властивого оригіналу, змісту.

ВИДИ ПЛАГІАТУ:

- ❑ Копіювання інформації іншого автора та видання роботи за свою без оформлення цитування;
- ❑ Дослівне копіювання чужої роботи (або її фрагменту) у свою без належного оформлення цитування;
- ❑ Парафраза — переказ своїми словами тексту іншого автора, суть якого полягає в заміні слів та знаків;
- ❑ Компіляція — процес написання твору, наукової праці на підставі чужих матеріалів без самостійного дослідження та опрацювання джерел.

ПЕРЕВІРКА НА ПЛАГІАТ

- Перевірка на плагіат у тій чи іншій формі існувала завжди, але не була достатньо ефективною.
- З появою спеціалізованого програмного забезпечення із виявлення плагіату ця справа значно полегшилась, але автоматизована перевірка, значною мірою, є допоміжною для прийняття кінцевого рішення фахівцями-експертами.

ПОЛОЖЕННЯ

**про запобігання академічному плагіату та порядок його виявлення
у наукових, кваліфікаційних, навчальних та науково-методичних роботах
у Вінницькому національному технічному університеті**

Одним із сучасних напрямів боротьби з академічним плагіатом є його виявлення і констатація за допомогою комп'ютерних програм. На сьогоднішній день існує небагато програмних засобів, які допоможуть встановити відсоток унікальності тексту

ПОЛОЖЕННЯ

про запобігання академічному плагіату та порядок його виявлення
у наукових, кваліфікаційних, навчальних та науково-методичних роботах
у Вінницькому національному технічному університеті

- Перевірці на наявність ознак академічного плагіату обов'язково підлягають:
- навчальні (курскові проекти (роботи), реферати тощо) та кваліфікаційні (атестаційні роботи (проекти)) роботи здобувачів вищої освіти, які на етапі подання роботи до захисту перевіряються безпосередньо керівником навчальної/кваліфікаційної роботи або відповідальними на кафедрі (за приналежністю роботи, яка перевіряється), що призначаються у встановленому порядку

Інтерпретація показників звіту подібності системи Unichesk:

- оригінальність – відсотковий показник, що визначає рівень оригінальності тексту за винятком запозичень, знайдених у певних джерелах (базах даних системи та Інтернеті);
- показник схожості – відсотковий показник, що визначає рівень текстових запозичень (кількість тестових запозичень становить більше 8 слів у фразі), знайдених у певних джерелах (базах даних системи та Інтернеті);
- джерела – кількість використаних джерел;

Виявлені у тексті роботи запозичення вважаються правомірними, якщо вони:

- є власними назвами (індивідуальними найменуваннями окремих одиничних об'єктів, у тому числі найменуваннями установ, назвами праць, які досліджувалися у творі, бібліографічними посиланнями на джерела та ін.);
- є усталеними словосполученнями, що характерні для певної сфери знань;
- належним чином оформлені цитуваннями

ПРОТОКОЛ ПЕРЕВІРКИ НАВЧАЛЬНОЇ (КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ) РОБОТИ

Назва роботи: _____

Тип роботи: _____

(кваліфікаційна робота, курсовий проект (робота), реферат, аналітичний огляд, інше
(вказати))

Підрозділ _____

(кафедра, факультет (інститут), навчальна група)

Науковий керівник _____

(прізвище, ініціали, посада)

Показники звіту подібності

Plagiat.pl (StrikePlagiarism)		Unicheck	
КП1		Оригінальність	
КП2			
Тривога/Білі знаки	/	Схожість	

Аналіз звіту подібності (відмітити потрібне)

- Запозичення, виявлені у роботі, оформлені коректно і не містять ознак плагіату.
- Виявлені у роботі запозичення не мають ознак плагіату, але їх надмірна кількість викликає сумніви щодо цінності роботи і відсутності самостійності її автора. Роботу направити на доопрацювання.
- Виявлені у роботі запозичення є недобросовісними і мають ознаки плагіату та/або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недобросовісних запозичень.

Заявляю, що ознайомлений (-на) з повним звітом подібності, який був згенерований Системою щодо роботи (додається)

Автор _____

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Опис прийнятого рішення

_____
_____
_____

Особа, відповідальна за перевірку _____

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Експерт

ВАЖЛИВО!

- Виявлення в поданій до захисту дисертації (науковій доповіді) академічного плагіату є підставою для відмови у присудженні наукового ступеня.
- Виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації (науковій доповіді) є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома.

Чи я плагіював?

Різновиди і серйозність порушень правил цитування

Я плагіював?

- Ві ВПЕВНЕНІ, що ваші ідеї є оригінальними, ЧИ ви вважаєте їх загальновідомими (наприклад, як факт, що Земля кругла), які не потребують покликання на першоджерело? (Так/Ні)
- Ві зазначили УСІХ авторів текстів, чиї прямі цитати використовували у роботі? (Так/Ні)
- Ві зазначили УСІХ оригінальних авторів ідей, які ви узагальнювали чи перефразували, навіть якщо словесне оформлення цих ідей було повністю змінено? (Так/Ні)
- Ві зазначили УСІХ оригінальних авторів візуальних матеріалів, графіків, які використовували або на які покликалися? (Так/Ні)
- Ві ВНЕВНЕНІ, що не перекручували чи хибно тлумачили оригінальне значення авторського тексту, коли цитували його? (Так/Ні)
- Ві ВНЕВНЕНІ, що структура та стиль вашої роботи є оригінальними, і ви не копіювали чужий стиль та структуру тексту? (Так/Ні)
- Ві використовували загальноприйняті правила цитування або долучали до роботи такий обсяг цитат, який дозволив би читачу самостійно віднайти першоджерело? (Так/Ні)

Крадія особистості	Мавлування	Вибирання родзинки	Мітоз	Переробка	Ремікс	Цитування привидів	Пів-на пів	Викривлення	Мозаїка	Віддзеркалення	Непопадання	Випадкова недостовірність